

KSZTAŁCENIE NA ODLEGŁOŚĆ

Poradnik dla szkół

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Kształcenie na odległość: Poradnik dla szkół

Spis treści

List Ministra Edukacji Narodowej	3
Wstęp.....	4
Dla Dyrektorów	4
Dla Nauczycieli	9
Dla Uczniów	13
Dla Rodziców	16
Wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna	19
Przedszkole	19
Edukacja wczesnoszkolna	20
Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR) realizowane w warunkach domowych przez rodziców małych dzieci.....	24
Jak uczą się małe dzieci?	25
Jak zapewnić obecność tych zasad w codziennym życiu?	26
Przykład edukacyjnych działań rodziców w codziennych czynnościach – co robi dziecko?.....	28
Egzamin ósmoklasisty	29
Materiały powtórzeniowe dla ósmoklasistów	29
Próbny egzamin ósmoklasisty	29
Egzamin maturalny.....	31
Materiały powtórzeniowe dla maturzystów.....	31
Próbny egzamin maturalny	32
Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie	34
Dodatkowe informacje dla dyrektora szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe	35
Przykładowe materiały do wykorzystania w kształceniu zawodowym:.....	36

Kształcenie i wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością	38
Zadania nauczycieli	38
Zadania specjalistów.....	39
Drodzy Rodzice	39
Przykładowe metody pracy z dziećmi	40
Przykładowe materiały do wykorzystania w pracy uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	43
Bezpieczna praca z komputerem i w internecie.....	44
E-narzędzia i e-materiały do wykorzystania w pracy zdalnej z uczniami.....	47
Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE) epodreczniki.pl	47
Filmy instruktażowe dostępne na stronie Ministerstwa Cyfryzacji.....	47
Polecane publiczne portale edukacyjne.....	48
Zasoby do nauczania języków obcych nowożytnych	49
Oferta edukacyjna Telewizji Polskiej.....	49
Oferta edukacyjna Polskiego Radia	50
Portale edukacyjne Instytutu Pamięci Narodowej	50
Strony udostępnione przez wydawców edukacyjnych zrzeszonych PIK.....	50

Szanowni Państwo,

sytuacja, w której obecnie się znajdujemy jest szczególna i wymaga od nas wszystkich pełnej mobilizacji oraz współpracy. Nauka na odległość jest dziś koniecznością i stanowi dla nas wszystkich wyzwanie. Dziękuję dyrektorom, nauczycielom, rodzicom, uczniom, przedsiębiorcom i samorządom za dotychczasowy wysiłek, szybkie zorganizowanie się oraz wsparcie.

Apeluję do dyrektorów szkół oraz nauczycieli i proszę ich o zwrócenie szczególnej uwagi na równomierne obciążenie ucznia zajęciami w danym dniu, a także uwzględnienie możliwości psychofizycznych dzieci. Proszę również wszystkie organy prowadzące oraz samorządy o okazanie niezbędnego wsparcia materialnego i organizacyjnego.

Rodziców proszę o wyrozumiałość i cierpliwość. Zdaję sobie sprawę z tego, ile trudu wkładają oni w wychowywanie i edukację swoich dzieci, szczególnie teraz, kiedy wielu z nich łączy swoją pracę zawodową ze wsparciem dzieci w zdalnej nauce.

W tej wyjątkowej sytuacji niezbędne jest dziś współdziałanie oraz mobilizacja dyrektorów szkół, nauczycieli, rodziców i uczniów. Wzajemna współpraca i odpowiedzialne podejście do kształcenia na odległość, to klucz do efektywnego organizowania czasu uczniów w domu.

Kształcenie na odległość wymaga wykorzystania nowych narzędzi oraz stosowania zupełnie innych niż dotychczas metod nauczania. Dzięki możliwościom, jakie daje m.in. przygotowana przez nas platforma epodreczniki.pl, organizacja kształcenia na odległość staje się łatwiejsza i bardziej dostępna.

Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało regulacje prawne, które umożliwiają organizację zdalnej edukacji. Chcemy, aby podczas zawieszenia zajęć w szkołach nauczyciele i dyrektorzy mieli do dyspozycji narzędzia wspierające w procesie kontynuowania procesu nauczania w warunkach domowych.

Przygotowaliśmy poradnik, który zawiera wskazówki oraz inspiracje dotyczące kształcenia na odległość. Dyrektorzy dowiedzą się z niego, jak w praktyce organizować naukę zdalną. Z kolei nauczyciele znajdą w informatorze wskazówki dotyczące komunikacji z uczniami i odpowiedniego przygotowania materiałów edukacyjnych dla uczniów. Uczniowie i rodzice otrzymają natomiast informacje w zakresie samokształcenia oraz organizacji nauki w domu.

Dziękuję za dotychczasowy wysiłek i zaangażowanie.

Łączę wyrazy szacunku

Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej

WSTĘP

W związku z koniecznością zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, niezbędne stało się wprowadzenie rozwiązań umożliwiającym szkołom i placówkom działanie w zmienionych warunkach organizacyjnych, a także pracę z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W tym celu Minister Edukacji Narodowej wydał 20 marca 2020 r. rozporządzenia:

1. [zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹](#),
2. [w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²](#).

Przyjęto w nich rozwiązania, które umożliwiają organizację i realizację procesu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Umożliwiono także, tam gdzie jest to konieczne, realizowanie zadań dydaktyczno-wychowawczych w inny sposób, ustalony przez szkoły i placówki, w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

Celem tych działań jest umożliwienie realizacji podstawy programowej z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze specyfiki zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ponadto, przygotowaliśmy poradnik dla szkół, w którym dyrektorzy, nauczyciele, uczniowie i rodzice (opiekunowie prawni) znajdą informacje i wskazówki pomocne w realizacji tego celu. W materiale znajdują się także propozycje narzędzi i materiałów wraz z odesłaniem do adresów/linków źródłowych, filmów-samouczków służących przygotowaniu i prowadzeniu pracy zdalnej z uczniami.

W poradniku skupiamy się przede wszystkim na formach i metodach kształcenia zdalnego, jednak w ramach kształcenia na odległość mieszczą się również inne działania, dlatego zachęcamy dyrektorów i nauczycieli do różnych rodzajów aktywności oraz otwarcia się na nieschematyczne rozwiązania, umożliwiające realizację podstawy programowej.

¹ Dz.U. 2020 r., poz. 492

² Dz.U. 2020 r., poz. 493

DLA DYREKTORÓW

Drodzy Dyrektorzy!

Postawa dyrektora szkoły odgrywa kluczową rolę w organizacji wszystkich działań szkoły. To od dyrektora szkoły/przedszkola/placówki oświatowej nauczyciele, uczniowie i rodzice oczekują, poza zorganizowaniem pracy szkoły, także wsparcia, pomocy i rady.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. *w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* obliuguje dyrektora szkoły do realizacji określonych zadań związanych z zorganizowaniem kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Na dyrektora szkoły oraz organie prowadzącym szkołę, którego rolą jest wspomaganie jednostek systemu oświaty w organizacji kształcenia na odległość, spoczywa obowiązek zapewnienia warunków do stabilnej i bezpiecznej działalności szkoły.

Dyrektorze, mając na uwadze obecną sytuację i zmieniające się okoliczności zewnętrzne:

1. Ustal kluczowe kwestie dotyczące organizacji pracy szkoły, tj.:
 - a. zapoznaj się z informacjami publikowanymi na stronach internetowych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Cyfryzacji, przydatnymi do planowania i realizacji nauki zdalnej, w szczególności:
 - b. <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna>
 - c. <https://www.gov.pl/web/edukacja/lekcje-z-internetu>
 - d. <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nauczycielu-poprowadz-lekcje-online>
 - e. ustal, we współpracy z nauczycielami, które z dostępnych rozwiązań, w tym technologicznych, będą dla szkoły najkorzystniejsze, i które docelowo wykorzystają wszyscy nauczyciele,

- f. zachęcaj nauczycieli do działania, nie dyskwalifikuj żadnej z form pracy z uczniami na odległość, jeżeli pozwalają na realizację podstawy programowej; bądź otwarty na inne nieschematyczne propozycje,
 - g. uwzględniając kwestie określone w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r., ustal sposób i tryb realizacji procesu kształcenia,
 - h. motywuj nauczycieli do wzajemnej pomocy w pracy zdanej oraz w nauce nowych narzędzi do nauczania zdalnego,
 - i. jeżeli jest taka potrzeba, zapewnij nauczycielom pomoc w sprawach technicznych i organizacyjnych,
 - j. utrzymuj kontakt z nauczycielami – telefonicznie, e-mailowo, za pomocą komunikatorów.
2. Poinformuj rodziców i uczniów o ustalonych przez szkołę zasadach i formach kształcenia na odległość, o sposobach i narzędziach, które będziecie wykorzystywać. Utrzymuj kontakt z rodzicami, informuj na bieżąco o wszystkich istotnych kwestiach.
 3. Zachęcaj uczniów, szczególnie starszych, do podjęcia odpowiedzialności za swoją naukę. Prośbę tę warto skierować zwłaszcza do uczniów pełnoletnich, którzy przygotowują się do egzaminu maturalnego lub egzaminu zawodowego.
 4. Koordynuj i zarządzaj prowadzeniem procesu kształcenia na odległość przez zespół nauczycieli, tj.:
 - a. ustal, w jakich godzinach będą pracować zdalnie i komunikować się z uczniami,
 - b. opracuj, we współpracy z nauczycielami, tygodniowy zakres treści nauczania do zrealizowania w poszczególnych oddziałach klas uwzględniając m.in. specyfikę zajęć, równomierne obciążenie uczniów w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, możliwości psychofizyczne uczniów podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w zależności od ich wieku i etapu edukacyjnego, prowadzenie kształcenia na przemian z użyciem monitorów ekranowych i bez nich,
 - c. staraj się wypracować wspólnie z nauczycielami indywidualny pomysł na organizację nauki dla uczniów w różnych klasach,
 - d. pamiętaj, że praca i nauka w domu kierują się swoimi prawami i należy to uwzględnić, planując i organizując pracę szkoły/nauczycieli.

5. Wspólnie z nauczycielami oceńcie stan realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z poszczególnych zajęć/przedmiotów oraz podstaw programowych kształcenia w zawodach i rozplanujcie realizację pozostałych treści do zakończenia roku szkolnego (do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych). Ustalcie, czy oraz w jakim zakresie potrzebna jest modyfikacja szkolnego zestawu programów nauczania (programów wychowania przedszkolnego). Udokumentujcie wnioski z waszej pracy.
6. Zachęcaj i motywuj nauczycieli, aby dostosowali materiały i metody pracy do zróżnicowanych potrzeb uczniów.
7. Zweryfikuj, w porozumieniu z nauczycielami, zapisy statutu szkoły w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego (jeżeli jest taka potrzeba). Decydując o sposobie oceniania pracy zdalnej uczniów, warto nagradzać ich postawy – pilność i terminowość, jakość prac domowych, zaangażowanie i samodzielność, zdalną pomoc kolegom w nauce.
8. Zwróć uwagę, aby nauczyciele na bieżąco prowadzili dokumentację działań edukacyjnych – zajęć on-line, prac i aktywności poleconych do realizacji uczniom, prac domowych uczniów, ewentualnych sprawdzianów.
9. Poinformuj, że w dziennikach lekcyjnych nauczyciele nie wpisują obecności uczniów na zajęciach prowadzonych zdalnie.
10. Zadbaj w szczególności o uczniów przygotowujących się do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego lub egzaminu zawodowego. Wspólnie z nauczycielami zaproponujcie uczniom korzystanie z materiałów dostępnych na stronach internetowych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych (szczegóły w dalszej części).
11. Poinformuj nauczycieli, rodziców, jak i samych uczniów o konieczności zachowania bezpieczeństwa w sieci (przydatne informacje w dalszej części).
12. Organizując pracę, uwzględnij zasady bezpiecznego i ergonomicznego korzystania przez uczniów z urządzeń umożliwiających komunikację elektroniczną. Oznacza to, że dzienny rozkład zajęć uczniów oraz dobór narzędzi pracy zdalnej powinny uwzględniać zalecenia medyczne odnośnie czasu korzystania z urządzeń umożliwiających pracę zdalną (komputer, telewizor, telefon) oraz wiek uczniów i etap kształcenia. Ważna jest także gwarancja

ochrony danych wrażliwych i wizerunku użytkowników.

DLA NAUCZYCIELI

Drodzy Nauczyciele!

Zagrożenie związane z rozprzestrzenianiem się koronawirusa spowodowało, że konieczne jest prowadzenie procesu nauczania zaplanowanego na ten rok szkolny w zmienionych warunkach organizacyjnych, czyli z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W obecnych okolicznościach kluczową kwestią jest rozsądna i uwzględniająca aktualną sytuację organizacja przez poszczególnych nauczycieli zdalnego nauczania przedmiotu/przedmiotów. Ważne jest także poprawne metodycznie podejście do udostępnianych uczniom materiałów oraz przekazywanych poleceń i zadań.

Istotne znaczenie dla jakości procesu kształcenia prowadzonego na odległość ma wysoki poziom merytoryczny i odpowiednie porcjowanie materiałów edukacyjnych. Ich ilość nie powinna odbiegać od ilości materiału, który można omówić podczas zajęć prowadzonych w szkole. Zbyt duży zakres przekazywanych treści przerośnie możliwości uczniów i może ich skutecznie zniechęcić do pracy.

Dla Waszych uczniów istotne jest stworzenie im warunków, które będą sprzyjać właściwej organizacji dnia, by zachować równowagę pomiędzy nauką, rozrywką i wypoczynkiem.

Jeśli jesteś nauczycielem doświadczonym w zakresie kształcenia na odległość, pamiętaj o konieczności stałego rozwijania swoich umiejętności w tym zakresie, korzystania z bogatej oferty nowoczesnych technologii dedykowanych tym działaniom.

Zachęcamy również do dzielenia się swoim doświadczeniem z innymi nauczycielami. W obecnej sytuacji będzie to dla nich nieoceniona pomoc.

Nie wszyscy mogą mieć w pełni swobodny dostęp do internetu. W takiej sytuacji potrzebne będą alternatywne rozwiązania. Do ich poszukiwania warto włączyć rodziców i samych uczniów.

Pamiętajcie również, że oprócz przyswojenia materiału i wykonania ćwiczeń,

uczniowie muszą pokonać barierę technologiczną. Logowanie, przesyłanie, generowanie postaci elektronicznej to dla nich dodatkowy czas poświęcony na naukę.

Nauczycielu, mamy nadzieję, że te wskazówki pozwolą Ci zwiększyć efektywność nauczania na odległość. Przeczytaj je uważnie, niezależnie od tego, czy masz doświadczenie w zdalnym nauczaniu, czy jest to dla Ciebie sytuacja nowa.

1. Zapoznaj się z informacjami publikowanymi na stronach Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Cyfryzacji, przydatnymi do planowania i realizacji nauki zdalnej:

- <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna>
- <https://www.gov.pl/web/edukacja/lekcje-z-internetu>
- <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nauczycielu-poprowadz-lekcje-online>

2. Sprawdź dostępne pomoce dydaktyczne w formie elektronicznej. Możesz korzystać z:

- a. e-materiałów dydaktycznych dostępnych na stronach www.epodreczniki.pl, www.gov.pl/zdalnelekcje, www.cke.gov.pl, www.ore.edu.pl (więcej w dalszej części poradnika), programów i materiałów prezentowanych na kanałach telewizji publicznej, w tym kanałach internetowych <https://vod.tvp.pl/>;
- b. innych wybranych przez Ciebie elektronicznych zasobów dydaktycznych dostępnych w sieci lub wcześniej zgromadzonych własnych materiałów elektronicznych;
- c. materiałów wytwarzanych samodzielnie w postaci tekstów, prezentacji, filmów i innych form, z których korzystasz w nauczaniu.

3. Staraj się określać aktywności ucznia, które pozwolą Ci stwierdzić, czy zapoznał się ze wskazanym materiałem, a także dadzą podstawę do oceny jego pracy. Takimi aktywnościami mogą być m.in.:

- a. przesłanie plików z tekstami wypracowań, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami;
- b. wypowiedź ucznia na forum;
- c. udział w dyskusjach on-line;
- d. rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów.

4. Zwróć uwagę na precyzyjne opisywanie poleceń. Powinny one być sformułowane w sposób krótki, a jednocześnie jasny i zrozumiały. Pozwoli to zniwelować trudności wynikające z braku bezpośredniego kontaktu z uczniem.
5. Pamiętaj, aby w wyważony sposób dobierać ilość materiału oraz aktywności dla ucznia. Zadania do wykonania nie mogą przerosnąć jego możliwości. Efektywność zajęć będzie lepsza, jeśli postawisz na jakość i atrakcyjność, a nie ilość materiału. Warto, aby każde zajęcia uwzględniały:
 - a. materiał teoretyczny z przykładami – jeden lub dwa krótkie materiały, takie jak np.: spotkanie on-line, prezentacja, tekst, odniesienie do miejsca w sieci, nagrana wypowiedź i inne materiały stworzone na miarę Twoich możliwości i umiejętności;
 - b. aktywność dla ucznia, która potwierdzi, że zapoznał się on z materiałem;
 - c. dodatkowy materiał dla uczniów potrzebujących większej liczby ćwiczeń lub chętnych do poszerzenia swojej wiedzy i umiejętności.
6. Możesz prowadzić zdalne nauczanie z wykorzystaniem różnorodnych rozwiązań technologicznych, które zapewniają uczniom dostęp do materiałów oraz możliwość wykonania i przedstawienia nauczycielowi aktywności. Pamiętaj, że ten dostęp powinien być zabezpieczony indywidualnym hasłem, aby zapewnić ochronę wizerunku nauczyciela i ucznia oraz prawa autorskie do materiałów. Takimi rozwiązaniami mogą być:
 - a. zintegrowana platforma edukacyjna epodreczniki.pl;
 - b. platformy wspomagające zdalne nauczanie, z których do tej pory korzystała Twoja szkoła lub które szkoła może zainstalować i skonfigurować na potrzeby kształcenia na odległość;
 - c. dzienniki elektroniczne umożliwiające realizację programu nauczania;
 - d. w ograniczonym zakresie również poczta elektroniczna wykorzystywana do wymiany i przekazywania informacji, materiałów i rozwiązań między nauczycielami i uczniami;
 - e. inne rozwiązania, które według Ciebie są odpowiednie do nauczania na odległość.
7. Nie mając doświadczenia w zdalnym nauczaniu, możesz na początku posłużyć się pocztą elektroniczną. Pamiętaj jednak, że nie jest to narzędzie przeznaczone do zdalnego nauczania i możesz je wykorzystać do wymiany i przekazywania

informacji, materiałów i rozwiązań w ograniczonej formie.

8. Korzystaj z różnorodnych form komunikacji elektronicznej, aby zapewnić wymianę bieżących informacji z uczniem i rodzicem lub opiekunem prawnym ucznia. Może to być na przykład komunikacja za pośrednictwem:

- dzienników elektronicznych;
- poczty elektronicznej, list dyskusyjnych;
- forum na platformie elektronicznego wspomagania zajęć;
- forum społecznościowego.

Pozwoli to zachować stały kontakt, szczególnie w przypadku niedostępności jednej z form lub innych przeszkód technicznych. Zapisz kontakty do uczniów dla każdej z tych form. Podczas przygotowywania oraz prowadzenia nauczania pamiętaj o przestrzeganiu praw autorskich do wykorzystywanych materiałów. W prawidłowy sposób opisuj bibliografię i odniesienia do źródeł w internecie.

9. Monitoruj aktywność ucznia. Wiele rozwiązań technologicznych daje możliwość obserwowania aktywności uczniów na bieżąco. Staraj się reagować, gdy uczeń nie wykazuje aktywności i dowiedz się, jakie są tego przyczyny. Mogą one tkwić w trudnościach technicznych lub innych przyczynach związanych z obecną sytuacją, które trzeba szybko rozwiązać we współpracy z rodzicami i dyrektorem szkoły.
10. Organizując pracę zdalną uczniów, uwzględniaj zasady bezpiecznego i ergonomicznego korzystania przez uczniów z urządzeń umożliwiających komunikację elektroniczną. Pamiętaj, że dzienny rozkład zajęć uczniów oraz dobór narzędzi pracy zdalnej powinny uwzględniać zalecenia medyczne dotyczące czasu korzystania z urządzeń umożliwiających pracę zdalną (komputer, telewizor, telefon) oraz wiek uczniów i etap kształcenia. Ważna jest także gwarancja ochrony danych wrażliwych i wizerunku uczniów.
11. Poinformuj dyrektora szkoły o ewentualnych problemach technicznych, w tym dotyczących prędkości łącza internetowego.

DLA UCZNIÓW

Drogi Uczniu!

Szkoła, do której uczęszczasz, dostosowując się do sytuacji związanej z ogłoszonym stanem epidemii, wprowadza nauczanie na odległość, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii do zdalnego prowadzenia zajęć.

Dyrektor szkoły organizuje cały proces nauczania na odległość, a nauczyciele przygotowują dla Ciebie materiały i aktywności.

To jest czas, gdy umiejętności, które nabyłeś samodzielnie, korzystając np. z serwisów społecznościowych na smartfonie, tablecie, komputerze lub w szkole podczas lekcji informatyki, mogą wprowadzić Cię na wyższy poziom wykorzystania nowoczesnych technologii.

Jeśli masz jakiegokolwiek trudności, np. z dostępem do sygnału internetu, skontaktuj się ze szkołą (np. telefonicznie) – poinformuj ją o swoich problemach.

Pamiętaj, że jesteś członkiem społeczności klasowej i to, że musisz przebywać w domu nie oznacza, że jesteś poza swoją klasą szkolną.

Przeczytaj nasze porady. Pomogą Ci one efektywnie uczyć się i rozwijać swoje zainteresowania:

1. Samodzielnie lub z pomocą rodziców zorganizuj swoje miejsce i ustal czas pracy:
 - a. zapoznaj się z informacjami przesłanymi przez dyrektora szkoły/wychowawcę/nauczycieli poszczególnych przedmiotów na temat sposobów i narzędzi, które będą wykorzystywane do prowadzenia nauczania,
 - b. jeśli masz rodzeństwo w wieku szkolnym, a w domu nie ma odpowiedniego sprzętu dla każdego z Was, Twoi rodzice powinni skontaktować się z szkołą (Waszymi wychowawcami) oraz ustalić z nimi plan i sposób Waszej pracy,
 - c. zapoznaj się z instrukcjami przekazanymi przez wychowawcę/nauczycieli, jak pobrać materiały do nauki,

- d. pamiętaj, że w razie potrzeby możesz napisać sam lub z pomocą rodziców maila do nauczyciela z prośbą o przedłużenie terminu wykonania danego zadania/aktywności,
 - e. przyda Ci się komputer, tablet lub smartfon z kamerą internetową, słuchawkami i mikrofonem – sprawdź działanie tych urządzeń na przykładowym połączeniu ze swoimi rówieśnikami lub innymi osobami; przygotuj również swoje zeszyty i podręczniki, gdyby potrzebna była dodatkowa notatka poza materiałami elektronicznymi,
 - f. jeśli zajęcia są prowadzone on-line, czyli w czasie rzeczywistym, pamiętaj, aby kilka minut wcześniej zalogować się w odpowiednim miejscu.
- 2.** Uczestnicz aktywnie w zdalnym nauczaniu. Początkowo taka forma nauki może budzić Twoją obawę, szybko jednak przekonasz się, że jest ona bardzo przystępna i atrakcyjna:
- a. zapoznaj się ze wszystkimi materiałami przygotowanymi i przekazanymi Ci przez nauczyciela, a także z terminami wykonania zadań oraz sposobami przekazania rozwiązań,
 - b. sprawdź, w jaki sposób możesz zadawać nauczycielowi pytania lub uczestniczyć w dyskusji,
 - c. uważnie czytaj polecenia – jeśli masz wątpliwości, wykorzystaj dostępne formy komunikacji, by wyjaśnić je z nauczycielem,
 - d. odważnie udzielaj odpowiedzi i zadawaj pytania przez sieć, pamiętaj o zachowaniu odpowiedniej formy grzecznościowej przy ich formułowaniu,
 - e. staraj się maksymalnie wykorzystać czas nauki i nie przedłużaj niepotrzebnie czasu spędzonego przy komputerze.
- 3.** W miarę możliwości systematycznie odrabiaj zadania domowe i wykonuj wymagane przez nauczyciela aktywności:
- a. sprawdź termin wyznaczony przez nauczyciela na wykonanie zadania,
 - b. jeśli Twoje rozwiązanie wymaga przygotowania pliku, zapisz go w wymaganym formacie, sprawdź objętość pliku – jeśli jest on zbyt duży zastosuj metody kompresji poznane na lekcjach informatyki lub poproś o pomoc rodzica, nauczyciela, prześlij rozwiązanie w wyznaczonym terminie i upewnij się, czy plik dotarł do nauczyciela,

- c. wykonaj inne wymagane przez nauczyciela aktywności, przestrzegając ustalonych terminów, a w przypadku niemożności wykonania zadania poproś go o pomoc w rozwiązaniu napotkanego problemu.
- 4. Staraj się rozszerzać swoje wiadomości, wyszukując dodatkowe informacje w internecie na zadany temat. Pamiętaj, aby nie kopiować gotowych rozwiązań i tekstów. Przekazuj nauczycielowi tylko Twoje autorskie rozwiązania i materiały.
- 5. W zorganizowany sposób przechowuj pliki z rozwiązaniami zadań z poszczególnych przedmiotów. W przypadku trudności poproś o pomoc nauczyciela, rodziców lub kolegów.
- 6. Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa w internecie i higieny pracy z komputerem/innymi urządzeniami. Informuj rodziców (opiekunów) o wszystkich sytuacjach, które wzbudziły Twój niepokój.
- 7. Pomagaj swoim kolegom i nauczycielom, jeśli mają trudności techniczne.
- 8. Jeżeli zdajesz w tym roku egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny lub egzamin zawodowy, skorzystaj z materiałów publikowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, w tym z próbnych testów. Pomogą Ci one lepiej przygotować się do egzaminu.

DLA RODZICÓW

Drodzy Rodzice!

Dyrektorzy oraz nauczyciele ze szkół i placówek do których uczęszczają Państwa dzieci, dokładają wszelkich starań, aby w różnych formach kontynuować nauczanie na odległość. W obecnej sytuacji Państwa rola – rodziców, którzy wspierają swoje dzieci w uczeniu się w domu – nabiera nowego znaczenia.

Zachęcamy do podjęcia współpracy i komunikowania się ze szkołą w zakresie organizacji zdalnego nauczania, jeżeli to możliwe również do udzielania pomocy nauczycielom i uczniom szkoły.

Przekazujemy kilka wskazówek, które mogą być pomocne w kształceniu na odległość. Narzędzia i aplikacje wykorzystywane do kontynuowania nauki na odległość, mogą także wspierać rozwijanie pasji oraz zainteresowań Państwa dzieci i na stałe stać się ważnym elementem ich kształcenia.

Rodzicu,

1. W obecnej sytuacji nauka w domu jest koniecznością. Trzeba jednak pamiętać, że ten szczególny czas powinien być przeznaczony nie tylko na naukę, ale także na rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka oraz na odpoczynek i wzmacnianie relacji rodzinnych.
2. Zaplanuj czas dziecka i podziel go na np. cztery grupy:
 - a. edukacja – będą to np.: indywidualna praca ucznia z materiałami przekazanymi czy wskazanymi przez nauczyciela i według jego wskazówek, zajęcia prowadzone przez nauczyciela on-line (w czasie rzeczywistym) oraz inne formy nauki ucznia (w tym wykonywanie prac domowych, ćwiczeń, lektura),
 - b. sport – w obecnej sytuacji to przede wszystkim wszelkiego rodzaju aktywności ruchowe możliwe do wykonania w warunkach domowych, w tym proste rozgrzewki/rozciągania,
 - c. dom – to obowiązki domowe, w których wypełnianie dziecko powinno być zaangażowane (sprzątanie, pomoc przy posiłkach), obowiązki, czasem

najbardziej żmudne mogą być atrakcyjne, bo jest to czas spędzony wspólnie z rodziną,

- d. rozrywka – to każda forma zabawy i odpoczynku, która minimalizuje poczucie braku kontaktu z rówieśnikami, okazja do podzielenia się z dziećmi swoimi pasjami, wspólne gry planszowe.
3. Nauka w domu, w sposób bardziej samodzielny, staje się rzeczywistością. Zachęcaj swoje dziecko do samodzielnej pracy.
4. Pozostań w kontakcie z wychowawcą i nauczycielami. Udostępnij im swój numer telefonu, adres mailowy, korzystaj z dziennika elektronicznego, sprawdzaj stronę internetową szkoły.
5. Zgłaszaj szkole na bieżąco swoje spostrzeżenia i wnioski, w szczególności dotyczące przebiegu uczenia na odległość, np. trudności techniczne, zasoby i możliwości sprzętowe dostępne dla Twojego dziecka.
6. Pomóż dziecku, szczególnie w przypadku dzieci młodszych, zorganizować warunki do nauki w domu – kącik, pomieszczenie, dostęp do komputera, tablet itd.
7. Wspólnie z dzieckiem ustalcie godziny nauki, przeplatane odpoczynkiem (zabawa, sport, rozrywka) lub innymi aktywnościami, np. prace w domu na rzecz rodziny.
8. Zachęcaj dziecko do systematycznego uczenia się. Nagradzaj za pilność, systematyczność i samodzielną naukę.
9. Pomóż dziecku w pobieraniu materiałów, zrozumieniu poleceń. Motywuj do samodzielnego rozwiązywania zadań, doradź, w jaki sposób ma przechowywać pobrane materiały i swoje rozwiązania.
10. Jeżeli Twoje dziecko zdaje w tym roku egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny lub egzamin zawodowy, zachęć do skorzystania z materiałów publikowanych przez CKE, w tym z próbnych testów.
11. Zwróć szczególną uwagę dziecka na bezpieczne korzystanie z internetu. Przydatne informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa w sieci znajdziesz w dalszej części poradnika, jak również na stronie <https://ose.gov.pl/pakiety-edukacyjne>

12. Nadzoruj działania dziecka w sieci i rozmawiaj z nim o podejmowanych przez nie aktywnościach.

13. Sprawdź komunikaty publikowane na stronach Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Cyfryzacji, dotyczące planowania i realizacji nauki zdalnej:

- <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna>
- <https://www.gov.pl/web/edukacja/lekcje-z-internetu>
- <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nauczycielu-poprowadz-lekcje-online>

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE, EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Zawieszenie zajęć wychowawczych i dydaktycznych w przedszkolach i szkołach nie oznacza że dzieci i najmłodszy uczniowie przestają kontynuować proces wychowania i kształcenia. W tym czasie, dla wspierania rozwoju dzieci, trzeba realizować konkretne zadania zapisane w podstawie programowej.

Zadania te zobowiązują nauczyciela-wychowawcę do kontaktu z rodzicami, aby razem z nimi ustalić sposób i zakres realizowania działań edukacyjnych. W tym celu nauczyciele powinni zadbać o kontakt z rodzicami, wykorzystując np.:

- a. stronę internetową przedszkola / szkoły,
- b. komunikatory, profile przedszkoli, szkół,
- c. kontakt telefoniczny.

Nauczyciele wspólnie z rodzicami powinni określić najdogodniejszą formę wzajemnego kontaktu, która pozwoli im na rozważne i odpowiedzialne zorganizowanie w warunkach domowych odpowiednich form wspierania rozwoju dzieci.

Obecna sytuacja sprawia, że podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz edukacji wczesnoszkolnej powinna być realizowana – przy współpracy nauczyciela i rodziców – w warunkach edukacji w domu rodzinnym.

PRZEDSZKOLE

Czas, w którym dziecko nie chodzi do przedszkola, można wykorzystać na to, aby stało się ono bardziej samodzielne. Warto zachęcać je do utrzymania czystości w swoim kącie (pokoju), przygotowania prostych posiłków razem z rodzicami, wykonywania w swoim tempie czynności związanych z ubieraniem, przygotowaniem do snu. W tych ostatnich czynnościach, z powodu pośpiechu, dzieci są zazwyczaj wyręczane. Pobyt w domu daje możliwość częstych rozmów z dziećmi na różnorodne tematy, a tym samym wzbogacania ich słownictwa. Ważne jest także znalezienie czasu na czytanie dzieciom i z dziećmi. Aby urozmaicić zajęcia, można skorzystać z edukacyjnych programów telewizyjnych. Pobyt w domu może być także okazją do prowadzenia rozmów z dzieckiem, tłumaczenia otaczających nas zjawisk.

Inne zajęcia o charakterze edukacyjnym to m.in. zabawy przy wspólnym stole: gry planszowe, czy zabawy i gry zręcznościowe. Należy pamiętać, że podstawową formą aktywności dzieci w wieku przedszkolnym jest zabawa.

Podejmowanie tych działań pozwoli na nabywanie przez dziecko doświadczeń w różnych obszarach rozwojowych: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym.

Za pośrednictwem strony internetowej przedszkola/szkoły lub innej formy komunikacji nauczyciel może udostępnić rodzicom:

- a. propozycje wykonania prac plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych lub eksperymentów;
- b. konkretną propozycję opracowaną na potrzeby grupy jego dziecka, adekwatną do realizowanego programu;
- c. opracowane przez siebie propozycje twórczej aktywności dzieci;
- d. linki do słuchowisk, audycji radiowych, informacje o programach telewizyjnych (pasma edukacyjne Telewizji Polskiej), a także programów, zabaw on-line.

Materiały powinny być udostępniane w rozsądnej ilości i odpowiednich odstępach czasowych.

Istotną rolę w tworzeniu warunków do edukacji przedszkolnej w domu, odgrywa współdziałanie nauczycieli z rodzicami. Formy kontaktu z rodzicami, które mają być pomocą, wsparciem ich działania, nauczyciel powinien ustalić bezpośrednio z rodzicami. Pamiętajmy, że wspieranie aktywności dzieci nie jest zadawaniem zadań i ćwiczeń do obowiązkowego wykonania. Dziecko w domu powinno, tak jak w przedszkolu, bawić się samodzielnie swoimi zabawkami, konstruować, układać, sprzątać, czuć się bezpieczne i swobodne w swej aktywności. Powinno się także umożliwić dziecku zaspokajanie potrzeb aktywności fizycznej, np. poprzez wykonywanie ćwiczeń gimnastycznych.

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości i sensu działania. Ten sam proces realizowany obecnie w domu ma umożliwić dzieciom poznanie tych

aspektów. Na początku rodzice powinni spokojnie przedstawić dzieciom nową sytuację, w której się znalazły. Ważne jest wyjaśnienie przyczyn izolacji rodzin i ludzi. Dzieci w nowej sytuacji są mniej zainteresowane pisaniem zdań czy wypełnianiem kart pracy, natomiast oczekują odpowiedzi na wiele pytań zaczynających się najczęściej od słowa: „dlaczego?”.

W domu rodzice w sposób naturalny bawią się z dziećmi i każda zabawa, gra, rozmowa, wspólne oglądanie filmu to formy wspierające rozwój dziecka. Czas, w którym dziecko nie chodzi do szkoły, można wykorzystać na to, aby stało się ono bardziej samodzielne, lepiej zorganizowane, odpowiedzialne. Pobyt w domu daje możliwość częstszych rozmów z dziećmi na interesujące je tematy. W ten sposób można wzbogacać ich słownictwo oraz wiedzę o świecie. Ważne jest także wspólne czytanie książek, rozmawianie o nich i objaśnianie. Głośne czytanie oraz słuchanie tekstu czytanego jest najlepszą metodą nauki czytania.

Rodzice powinni włączać dzieci w możliwe do wykonania na ich poziomie wszelkie prace domowe, których przebieg można wzbogacać np. o aspekty matematyczne (np. ważenie, odmierzanie, odliczanie), dotyczące ochrony środowiska (np. segregacja śmieci i rozmowa o tym procesie) czy związane z rozumieniem własnych emocji (np. doświadczanie radości zwycięstwa czy zaakceptowania przegranej podczas gier planszowych).

Dziecko najlepiej rozwija się, kiedy uczestniczy w procesie nadawania znaczeń czynnościom i działaniom, które wykonuje. Wynika to z naturalnej potrzeby działania. W tej sytuacji nauczyciel może przekazać rodzicom za pośrednictwem strony internetowej szkoły lub innej formy komunikacji:

- a. propozycje wykonania projektów plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych lub eksperymentów do wyboru;
- b. propozycję opracowaną na potrzeby zabaw i zajęć uczniów swojej klasy, powiązaną z treściami realizowanego programu w tej klasie, opracowane przez siebie lub udostępniane propozycje zadań, ćwiczeń, twórczej aktywności uczniów;
- c. linki do słuchowisk, audycji radiowych i programów telewizyjnych (pasma edukacyjne Telewizji Polskiej dla najmłodszych dzieci), a także programów, zabaw on-line;

- d. zestaw ćwiczeń i zadań dla uczniów – przemyślanych, zgodnych z założeniami i treściami realizowanego w danej klasie programu nauczania, zgodnych z potrzebami rozwojowymi uczniów;
- e. cyfrową wersję podręcznika danej klasy (jeżeli to możliwe).

Nauka dziecka w domu to stwarzanie warunków do jego aktywizacji we wszystkich obszarach rozwoju, a nie powtarzające się wypełnianie schematycznych zadań.

Praca dziecka z zeszytem czy wypełnianie tzw. kart pracy nie powinny być podstawową formą aktywności dzieci. Pamiętaj zatem, aby przede wszystkim wspierać aktywności dzieci, a nieco rzadziej zadawać obowiązkowe zadania i ćwiczenia do wykonania.

Istotą procesu uczenia się dziecka w wieku wczesnoszkolnym jest jego udział w eksperymentach i doświadczeniach wielozmysłowych. Eksperyment i doświadczenie wielozmysłowe to konkretne działanie w przestrzeni, mogące przybrać postać np. rodzinnych projektów. Może to być:

- a. przygotowanie produktów i pieczenie ciasta z notatką dotyczącą czasu przeprowadzania kolejnych czynności w projekcie;
- b. opracowanie rodzinnego księgozbioru z klasyfikacją książek według przyjętej zasady;
- c. zorganizowanie rodzinnego turnieju gier planszowych;
- d. rodzinna wycieczka po wirtualnym muzeum z wykonaniem notatki w postaci wydruku trzech ciekawych eksponatów i zapisu informacji o nich;
- e. budowanie z klocków konstrukcji na wybrany temat;
- f. przygotowanie świątecznych kartek dla koleżanek i kolegów z klasy w wersji papierowej i cyfrowej.

DRODZY NAUCZYCIELE!

Edukację wczesnoszkolną powinny charakteryzować: spokój i systematyczność procesu nauki, wielokierunkowość, dostosowanie tempa pracy do możliwości psychoruchowych każdego ucznia³.

Obecnie Waszym największym wyzwaniem jest koordynowanie pracy uczniów w warunkach nauki w domu zgodnie z ustalonym planem i realizowanym programem nauczania. Wykorzystajcie do tego dostępne zasoby cyfrowe, w tym multimedialne.

Nauczycielu, kontaktuj się z rodzicami w rozsądnych odstępach czasowych, przedstawiając propozycje projektów do przeprowadzenia w domu, częściej wskazując czynności praktyczne, niż te, które polegają na wypełnianiu kart pracy.

W nowej organizacji nauczania należy wziąć pod uwagę higienę pracy oraz naturalne potrzeby dziecka, a także ograniczoną dyspozycyjność rodziców.

DRODZY RODZICE!

Nauka w domu to możliwość realizowania rodzinnych projektów, oraz słowna informacja zwrotna pod adresem dziecka, budująca świadomość jego własnych postępów, zasobów i potrzeb rozwojowych.

Praca dziecka z zeszytem czy wypełnianie tzw. kart pracy nie powinny być podstawową formą aktywności dzieci podczas pobytu w domu.

Szanowni Rodzice, w tej nietypowej sytuacji, wychowawcy i nauczyciele Państwa dzieci wciąż wypełniają swoje zadania, chociaż w zmienionej formie. Pozostają otwarci na współpracę z Wami. Cały czas za pośrednictwem przekazywanych zadań, inspiracji, uwag, mają wpływ na proces rozwoju Państwa dzieci.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 356 oraz poz. 1679).

WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU (WWR) REALIZOWANE W WARUNKACH DOMOWYCH PRZEZ RODZICÓW MAŁYCH DZIECI

Rodzice odgrywają wyjątkową rolę w rozwoju dziecka:

- ustanawiają relację opartą na czułości i przywiązaniu, których nie można zastąpić niczym innym,
- wspierają ciągły proces uczenia się dziecka w każdej codziennej sytuacji, w którą się ono zaangażuje,
- jeśli nawet z powodu obowiązków zawodowych lub z innych przyczyn przebywają z dzieckiem w ograniczonym czasie, to i tak mają więcej okazji do wchodzenia z nim w interakcję czy wspierania jego rozwoju niż jakakolwiek inna osoba dorosła, w tym nauczyciele i specjaliści.

Każda rodzina, dysponując niezbędną pomocą i zasobami, może wspierać uczenie się i rozwój swojego dziecka. Małe dzieci najlepiej uczą się poprzez codzienne doświadczenia i interakcje ze znajomymi osobami oraz w znanych im sytuacjach.

Rodzicu, pozostając w domu, zwróć uwagę na istotne aspekty wspierające rozwój małego dziecka, przede wszystkim na:

- 1. Atmosferę spokoju, radości** – w kontaktach z dzieckiem zachowaj spokój i optymizm – komfort psychiczny rodzica jest elementem wspierania jego rozwoju, rozsądnie i odpowiedzialnie przekazuj informacje na temat obecnej sytuacji, bądź z dzieckiem w kręgu jego zainteresowań, dostarczaj sobie i dziecku okazji do przeżywania radości, odprężenia, komfortu fizycznego i psychicznego.
- 2. Strukturę dnia** – w obecnej sytuacji dzieci nie uczęszczają do placówek opiekuńczo-edukacyjnych, a co najmniej jeden z rodziców nie chodzi do pracy, dlatego w domach panuje inny porządek dnia. Uporządkuj, zaplanuj i omów w rodzinie nową strukturę dnia. Zarówno dziecku, jak również jego rodzicom pomaga powtarzalność i przewidywalność zdarzeń, w miarę stała struktura organizująca życie rodziny.
- 3. Aktywność** – poszukuj nowych możliwości zapewnienia dziecku aktywności stosowanych do jego wieku, potrzeb i zainteresowań. Angażuj dziecko w

codzienne rutynowe czynności rodziny: sprzątanie, gotowanie, wspólne posiłki, pranie. Wszystkie codzienne sytuacje są okazją do poznawania najbliższego otoczenia – nauki nowych pojęć, relacji między przedmiotami, funkcji przedmiotów. Pomóż dziecku odkrywać bogactwo domowego środowiska, obserwując, co przyciąga jego uwagę i wzbudza ciekawość. Codzienne czynności są dobrą okazją do uczenia się.

4. **Czas na zabawę** – baw się razem z dzieckiem, bądź jego partnerem w zabawie, zadbaj o dobry kontakt/interakcję, zejdź do poziomu dziecka, by mieć z nim kontakt wzrokowy i emocjonalny, wykorzystuj zabawy z naprzemiennym uczestnictwem w aktywności (raz ty, raz ja).
5. **W interakcji** z dzieckiem wykorzystuj strategie proponowane przez specjalistów, obserwowane w czasie zajęć WWR.
6. **Odpowiedni dobór zabawek i wspólnego działania** – podążaj za zainteresowaniem dziecka, oferuj mu wybór, pomagaj dyskretnie, by pozwolić dziecku odnosić sukces.
7. **Komunikację** – więcej czasu spędzanego razem z dzieckiem w domu to okazja do wzmocnienia więzi emocjonalnej i społecznej, budowania relacji a także rozwijania komunikacji z dzieckiem i wspierania jego rozwoju językowego. To czas na wysłuchanie dziecka, także dziecka niemówiącego, które używa innych niż mowa środków komunikacji.
8. **Kontakt z zespołem WWR** – utrzymuj stały kontakt ze specjalistą WWR, który zna dziecko i jego potrzeby rozwojowe, ustal z nim wspólnie kierunki działań, korzystaj z porad i konsultacji dostosowanych indywidualnie dla Twojego dziecka, pytaj, jak wykorzystać możliwości związane z nietypową sytuacją izolacji domowej.

JAK UCZĄ SIĘ MAŁE DZIECI?

1. Wspieranie rozwoju dziecka wiąże się z dostarczaniem mu możliwie najliczniejszych okazji do uczenia się.
2. Najlepsze rezultaty u bardzo małych dzieci przynosi wspieranie ich rozwoju w naturalnym środowisku.
3. Pierwsze trzy lata życia dziecka stanowią okres wyjątkowej podatności na wpływy

otoczenia.

Rozwój dziecka i proces uczenia się możemy wspierać na różne sposoby, szczególnie w tych trudnych dla wszystkich dniach związanych z koniecznością ograniczenia kontaktów społecznych. Warto pamiętać, że:

- naturalne środowisko i rutynowe czynności rodziny mają ogromną i często niedocenianą wartość edukacyjną dla maluchów,
- wszystkie codzienne czynności w rodzinie wspierają rozwój małego dziecka poprzez powtarzalność i przewidywalność,
- przewidywalność ułatwia angażowanie się dziecka w kontakt z ludźmi i przedmiotami sprzyjając jego rozwojowi i opanowaniu różnych umiejętności,
- codzienne czynności pozwalają także na zamianę ról między dzieckiem a opiekunem, czyli naprzemiennie dawanie i otrzymywanie.

Zaangażowanie, niezależność oraz interakcje społeczne to kluczowe pojęcia dla procesu uczenia się. Dlatego też zasadniczą rolę nauczycieli i specjalistów pracujących w obszarze WWR jest wskazywanie rodzicom i innym opiekunom, jak obmyślać, planować, tworzyć i maksymalizować okazje do uczenia się w sposób, który zapewni małym dzieciom aktywne uczestnictwo – zaangażowanie, niezależność w działaniu i podejmowaniu decyzji oraz pozytywne interakcje z najbliższymi, ważnymi dla dziecka osobami.

JAK ZAPEWNIĆ OBECNOŚĆ TYCH ZASAD W CODZIENNYM ŻYCIU?

1. **zaangażowanie** – motywuj swoje dziecko poprzez atrakcyjne dla niego aktywności, podążaj za jego zainteresowaniami, ulubionymi zabawami i przedmiotami, którymi chce się bawić, manipulować;
2. **niezależność** – pozwól swojemu dziecku na dokonywanie wyborów, na możliwie największą samodzielność w działaniu, na eksperymentowanie i doświadczanie skutków dokonanych w środowisku zmian;
3. **interakcje** – reaguj na komunikaty dziecka, bądź wrażliwy i responsywny, mów do dziecka w łatwy i zrozumiały sposób, zmieniaj tonację głosu. Pamiętaj, że pierwsze doświadczenia dziecka mają znaczny wpływ na przebieg jego przyszłego rozwoju emocjonalnego, intelektualnego i fizycznego. Dzieci rozwijają się w relacyjnym środowisku, które zazwyczaj jest tworzone przez rodzinę.

Codzienna i ciągła interakcja ułatwia proces tworzenia więzi między dzieckiem a rodziną. Proces ten, nazywany bezpiecznym przywiązaniem do bliskich dorosłych, zwykle rodziców, prowadzi do rozwoju empatii, zaufania i dobrostanu.

PRZYKŁAD EDUKACYJNYCH DZIAŁAŃ RODZICÓW W CODZIENNYCH CZYNNOŚCIACH – CO ROBI DZIECKO?

- nazywa części garderoby podczas ubierania i podaje nazwy produktów spożywczych/potraw podczas śniadania (10 minut),
- śpiewa piosenki z rodziną podczas codziennych czynności (15 minut),
- wskazuje na ludzi i miejsca podczas jazdy samochodem (15 minut),
- śpiewa piosenki i ogląda książkę z obrazkami przed drzemką (10 minut),
- bawi się z rodziną, podając nazwy zabawek (15 minut),
- nazywa zabawki i przedmioty toaletowe podczas kąpieli (10 minut),
- opowiada bajkę tacie/mamie/babci na dobranoc (10 minut).

Drodzy Rodzice, są to przykłady tylko niektórych aktywności codziennego życia, które mogą być wykorzystane w celach edukacyjnych.

Ponadto, zawsze możecie poprosić o wsparcie specjalistę realizującego do tej pory zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju z waszym dzieckiem polegające np. na przekazaniu rodzicom ćwiczeń doskonalących i utrwalających nabyte umiejętności oraz dokładnych instrukcji, jak te ćwiczenia wykonywać.

Zachęcamy do skorzystania z materiałów edukacyjnych zamieszczonych na stronach: <https://www.ore.edu.pl/2015/03/wczesne-wspomaganie-rozwoju-dziecka-wwrd/>

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

MATERIAŁY POWTÓRZENIOWE DLA ÓSMOKLASISTÓW

Centralna Komisja Egzaminacyjna publikuje na swojej stronie internetowej <https://www.cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/materialy-dodatkowe/zestawy-zadan-powtorkowych/> zestawy zadań, które umożliwiają powtórzenie i utrwalenie materiału. Zestawy te zawierają zadania z czterech przedmiotów:

1. języka polskiego – są zorganizowane według lektur obowiązkowych;
2. matematyki – są zorganizowane według kolejnych wymagań szczegółowych; określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla klasy VII i VIII;
3. języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego – obejmują podstawowe umiejętności językowe.

Do każdego zestawu zadań został opracowany odrębny zeszyt z rozwiązaniami, który zawiera m.in. przykładowe rozwiązania zadań otwartych oraz wyjaśnienia dotyczące rozwiązań zadań zamkniętych.

Zadania zawarte w tych zestawach mogą być wykorzystywane – podobnie jak zadania w innych materiałach dostępnych na stronie CKE⁴ – do przygotowania własnych materiałów oraz do utrwalania i powtórek materiału. Wszystkie zadania opublikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną są częścią domeny publicznej, zatem mogą być wykorzystywane do pracy z uczniami w dowolnej formie. Na stronie CKE materiały są dostępne w formacie plików .pdf. Zadania można dowolnie modyfikować, zarówno co do treści, jak i formy graficznej.

Zadania egzaminacyjne można również wykorzystywać do tworzenia własnych miniarkuszy egzaminacyjnych albo ćwiczeniowych. Najprościej jest to zrobić w edytorze tekstu i przesłać uczniom mailem albo zamieścić w chmurze, we wspólnej, znanej nauczycielowi i uczniom przestrzeni.

PRÓBNY EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

⁴ Są to: informatory zawierające przykładowe zadania wraz z rozwiązaniami (<https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/informatory/>), arkusze pokazowe i próbne (<https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/materialy-dodatkowe/>) oraz zadania wykorzystane w arkuszach egzaminacyjnych w 2019 r. (<https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/arkusze/>).

Planuje się, że Centralna Komisja Egzaminacyjna udostępni szkołom materiały do przeprowadzenia próbnego egzaminu ósmoklasisty. Szczegółowy harmonogram i sposób przeprowadzenia egzaminu próbnego zostaną ogłoszone na stronach internetowych CKE i MEN. Arkusze zostaną zamieszczone na stronach internetowych CKE, OKE i MEN do pobrania przez uczniów. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniowie niepełnosprawni korzystają z arkuszy egzaminacyjnych dostosowanych do ich potrzeb. Uczniowie będą mogli:

- a. przesłać rozwiązania zadań otwartych do nauczyciela, który uczy ich danego przedmiotu; w przypadku przedmiotów przyrodniczych, w których problemem może być zapisywanie skomplikowanych wzorów i formuł, uczniowie mogą zrobić zdjęcie rozwiązania zapisanego odręcznie i przesłać taką fotografię do sprawdzenia;
- b. sprawdzić poprawność odpowiedzi i spróbować ocenić swoją pracę samodzielnie, korzystając ze szczegółowych zasad oceniania, które zostaną opublikowane w terminie wskazanym w komunikacie dyrektora CKE.

Niezależnie od tego, które z rozwiązań zostanie wybrane, warto omówić z uczniami albo same zadania i przykładowe rozwiązania, albo rozwiązania uczniowskie. Można to zrobić, wykorzystując narzędzia internetowe, np.:

1. organizując spotkanie on-line z wykorzystaniem wybranego narzędzia telekonferencyjnego,
2. zakładając grupę na platformie edukacyjnej,
3. prowadząc z uczniami „rozmowę” w formie tworzonego wspólnie dokumentu na jednej z dostępnych platform umożliwiających wspólną pracę.

Korzystając z tych form i narzędzi pracy trzeba pamiętać o bezpieczeństwie w sieci.

EGZAMIN MATURALNY

MATERIAŁY POWTÓRZENIOWE DLA MATURZYSTÓW

Na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej jest dostępnych wiele materiałów, z których mogą korzystać maturzyści i ich nauczyciele podczas przygotowań do egzaminu maturalnego. Bardzo pomocne mogą być zbiory zadań z poszczególnych przedmiotów (<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-w-nowej-formule/materialy-dodatkowe/materialy-dla-uczniow-i-nauczycieli/zbiory-zadan/>), które zawierają od kilkudziesięciu do kilkuset zadań, pogrupowanych według zagadnień tematycznych. Wiele zadań w tych zbiorach zawiera nie tylko przykładowe rozwiązania, ale również komentarze i wskazówki, przydatne w samodzielnej pracy. Dostępne są również dodatkowe zbiory zadań z matematyki (<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-w-nowej-formule/materialy-dodatkowe/materialy-dla-uczniow-i-nauczycieli/matematyka/>) oraz wszystkie arkusze egzaminacyjne egzaminu maturalnego z lat 2015–2019 (<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-w-nowej-formule/arkusze/>).

Wszystkie te zadania mogą być wykorzystywane do przygotowania własnych materiałów do utrwalania i powtórek materiału oraz przygotowywania własnych miniarkuszy egzaminacyjnych. Wszystkie zadania opublikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną są częścią domeny publicznej, zatem mogą być dowolnie wykorzystywane do pracy w klasie – zadania można wybierać, łączyć w wiązki. Na stronie CKE materiały są dostępne w formacie plików .pdf. Zadania można dowolnie modyfikować, zarówno co do treści, jak i formy graficznej.

Na bazie doświadczeń z ubiegłych lat Centralna Komisja Egzaminacyjna opracowała również filmy dotyczące najważniejszych kwestii, w tym najczęściej popełnianych błędów, w zakresie egzaminu maturalnego z języka polskiego, biologii i chemii (<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-w-nowej-formule/materialy-dodatkowe/materialy-dla-uczniow-i-nauczycieli/filmy/>). Warto je obejrzeć wspólnie z uczniami oraz omówić, np. podczas wideokonferencji (jeżeli istnieje taka możliwość).

CKE przygotowała również cały pakiet materiałów dotyczących części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego: zbiór zadań

(https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Materialy/20141026_Polski_ustny_Zbi%C3%B3r_zada%C5%84.pdf) i przykładowe nagrania (<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-w-nowej-formule/materialy-dodatkowe/materialy-dla-uczniow-i-nauczycieli/jezyk-polski-czesc-ustna/>).

Wszystkie te materiały mogą służyć zarówno do pracy własnej uczniów, jak i stanowić element wykorzystywany przez nauczyciela podczas zdalnych zajęć.

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY

Planuje się, że Centralna Komisja Egzaminacyjna udostępni szkołom materiały do przeprowadzenia próbnego egzaminu maturalnego. Szczegółowy harmonogram i sposób przeprowadzenia próbnego egzaminu zostaną ogłoszone na stronach internetowych CKE i MEN. Arkusze zostaną zamieszczone na stronach internetowych CKE, OKE i MEN do pobrania przez uczniów.

Uczniowie będą mogli:

- a. przesłać rozwiązania zadań otwartych do nauczyciela, który uczy ich danego przedmiotu; w przypadku przedmiotów przyrodniczych, w których problemem może być zapisywanie skomplikowanych wzorów i formuł, uczniowie mogą zrobić zdjęcie rozwiązania zapisanego odręcznie i przesłać taką fotografię do sprawdzenia;
- b. sprawdzić poprawność odpowiedzi i spróbować ocenić swoją pracę samodzielnie, korzystając ze szczegółowych zasad oceniania, które zostaną opublikowane po południu w dniu egzaminu.

Niezależnie od tego, które z rozwiązań zostanie wybrane, warto spędzić z uczniami trochę czasu wspólnie, aby omówić albo same zadania i przykładowe rozwiązania, albo rozwiązania uczniowskie. Można to zrobić, wykorzystując narzędzia internetowe, np.:

1. organizując spotkanie on-line z wykorzystaniem wybranego narzędzia telekonferencyjnego;
2. zakładając grupę na platformie edukacyjnej;
3. prowadząc z uczniami „rozmowę” w formie tworzonego wspólnie dokumentu na jednej z dostępnych platform umożliwiających wspólną pracę.

Korzystając z tych form i narzędzi pracy, trzeba pamiętać o bezpieczeństwie w sieci.

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE

Na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej są dostępne materiały, z których mogą korzystać uczniowie oraz nauczyciele podczas przygotowań do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. W szczególności bardzo pomocne mogą być informatory o egzaminie oraz arkusze egzaminacyjne dla poszczególnych kwalifikacji zawodowych. CKE będzie zamieszczała kolejne arkusze egzaminacyjne, które były wykorzystane w poprzednich sesjach egzaminacyjnych.

Wszystkie zadania egzaminacyjne mogą być wykorzystywane do przygotowania własnych materiałów do utrwalania i powtórek materiału oraz przygotowywania własnych miniarkuszy egzaminacyjnych. Zadania opublikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną są częścią domeny publicznej, zatem mogą być dowolnie wykorzystywane do pracy w klasie – zadania można wybierać, łączyć w wiązki. Na stronie CKE materiały są dostępne w formacie plików .pdf. Zadania można dowolnie modyfikować, zarówno co do treści, jak i formy graficznej.

Warto spędzić z uczniami trochę czasu wspólnie, aby omówić albo same zadania i przykładowe rozwiązania, albo rozwiązania uczniowskie. Można to zrobić, wykorzystując narzędzia internetowe, np.:

1. organizując spotkanie on-line z wykorzystaniem wybranego narzędzia telekonferencyjnego;
2. zakładając grupę na platformie edukacyjnej;
3. prowadząc z uczniami „rozmowę” w formie tworzonego wspólnie dokumentu na jednej z dostępnych platform.

DODATKOWE INFORMACJE DLA DYREKTORA SZKOŁY PROWADZĄCEJ KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

W przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe w okresie ograniczonego funkcjonowania jednostek systemu oświaty, kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest możliwe zarówno w zakresie kształcenia ogólnego, jak i zawodowego.

Zajęcia z zakresu kształcenia zawodowego mogą być prowadzone w sposób zdalny przede wszystkim w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych. W ograniczonym stopniu mogą odbywać się również w zakresie zajęć praktycznych, gdy z programu nauczania danego zawodu wynika możliwość realizacji wybranych treści nauczania (efektów kształcenia) dotyczących umiejętności praktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Na podstawie analizy podstaw programowych nauczyciele kształcenia zawodowego powinni wybrać z dopuszczonego do użytku w szkole programu nauczania zawodu te treści nauczania, które można zrealizować z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Szkoły mogą zmodyfikować program nauczania zawodu. Część kształcenia niemożliwa do realizacji z wykorzystaniem tych metod i technik może być przeprowadzona w klasach (semestrach) programowo wyższych w następnych latach szkolnych. Z kolei część kształcenia przewidzianego do realizacji w klasach (semestrach) programowo wyższych, może być zrealizowana w roku szkolnym 2019/2020 z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Następnie, nauczyciele powinni przygotować lub wybrać z dostępnych źródeł materiały, które będą możliwe do zrealizowania podczas zdalnego nauczania (np. prezentacje, filmy, instrukcje, ćwiczenia, fotografie, schematy, itp.). Informacja o przykładowych materiałach do kształcenia zawodowego została zamieszczona poniżej.

W kształceniu zawodowym, podobnie jak w kształceniu ogólnym, podczas nauczania zdalnego stosuje się metody pobudzające aktywność ucznia – stawia się przed

uczniem zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych oraz inspiruje do samokształcenia. Istotna jest także praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczniami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

PRZYKŁADOWE MATERIAŁY DO WYKORZYSTANIA W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM:

ZINTEGROWANA PLATFORMA EDUKACYJNA epodreczniki.pl

Obecnie dostępne materiały do kształcenia zawodowego znajdują Państwo na platformie epodreczniki.pl (<https://epodreczniki.pl/>). Oferuje ona zasoby dotyczące języka obcego zawodowego. Zasoby te zostały podzielone na branże, w których przyporządkowano materiały do zawodów. Publikowane materiały wspomogą przygotowanie ucznia do skutecznego porozumiewania się w języku obcym w sytuacjach związanych z pracą zawodową. Język obcy zawodowy jest integralną i obowiązkową częścią kształcenia zawodowego w poszczególnych zawodach.

Uwaga: Materiały dostępne w zakładce KSZTAŁCENIE ZAWODOWE zostały przygotowane do podstawy programowej kształcenia w zawodach z 2017 r.

Ponadto na stronie epodreczniki.pl, w dodatkowej zakładce ***Kształcenie zdalne – Kształcenie zawodowe - materiały podmiotów zewnętrznych***, zostanie zapewniona możliwość skorzystania z materiałów do kształcenia w zawodach, pochodzących od podmiotów zewnętrznych, w tym także do podstaw programowych z 2019 r. Materiały te powinny jednak każdorazowo zostać poddane weryfikacji przez nauczycieli.

PLATFORMA EDUKACYJNA ORE kno.ore.edu.pl

Materiały, które można wykorzystać do zdalnego poprowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, znajdują Państwo również w zasobach elektronicznych Ośrodka Rozwoju Edukacji <https://kno.ore.edu.pl/>. Na tej stronie zostało zamieszczone repozytorium składające się z 169 kursów on-line do kształcenia zawodowego. Zostały one opracowane w ramach projektu systemowego pn. „Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie”, realizowanego w latach 2009-2014 przez Krajowy Ośrodek Wsparcia

Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Uwaga: Materiały dostępne na stronie kno.ore.edu.pl zostały przygotowane do podstawy programowej kształcenia w zawodach z 2012 r.

Kursy te, ze względu na czas trwania projektu, zostały opracowane do zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z 2012 r.⁵ i odpowiadają wprost efektom kształcenia ujętym w podstawie programowej kształcenia w zawodach z 2012 r.⁶

Materiały te można jednak wykorzystywać do pracy zdalnej, dostosowując je odpowiednio do kształcenia prowadzonego w zawodach ujętych w klasyfikacji szkolnictwa zawodowego z 2017 r.⁷ Ponadto pojedyncze materiały po weryfikacji można także wykorzystać w kształceniu zawodowym realizowanym zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego⁸.

Zasady korzystania z repozytorium:

- każda zainteresowana szkoła/placówka może **bezpłatnie pobrać kurs** i zainstalować go na własnej platformie e-learningowej Moodle (plik w formacie mbz, Moodle 2.6 oraz materiały źródłowe),
- każdy kurs jest dostępny jako podgląd (można zobaczyć jak wygląda kurs e-learningowy w danym zakresie tematycznym).

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. z 2012 r. poz. 7 z późn. zm.).

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. z 2012 r., poz. 184 z późn. zm.).

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. poz. 622 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860 z późn. zm.)

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. (Dz. U. poz. 316 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991)

KSZTAŁCENIE I WSPIERANIE UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI, W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością mogą mieć problem w zrozumieniu sytuacji panującej na świecie, związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

Większość dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi boryka się z różnymi problemami wynikającymi np. z niepełnosprawności, czy stanu zdrowia. Dlatego też uczniowie ci są obejmowani zajęciami o charakterze specjalistycznym, terapeutycznym, rewalidacyjnym. Przerwa w realizacji tych zajęć mogłaby mieć negatywny wpływ na ich proces rewalidacji.

W obecnej sytuacji konieczne jest wsparcie rodziców w codziennym funkcjonowaniu, szczególnie gdy dziecko przebywa w domu z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

Rodzice powinni mieli stały kontakt z nauczycielami i terapeutami oraz z innymi rodzicami, aby wiedzieli, że zawsze mogą uzyskać poradę i wsparcie w trudnych dla siebie chwilach. Ważne jest ustalenie form wzajemnego kontaktu i współpracy, które będą najkorzystniejsze dla obu stron. Powinny być one dostępne, sprawne, funkcjonalne, nieobciążające nadmiernie czasowo, aby zarówno rodzice, jak i nauczyciele mogli rozważnie, odpowiedzialnie zorganizować w domowych warunkach formy wspierania rozwoju dzieci, zgodnie z ich potrzebami i możliwościami. Do tego celu mogą być wykorzystane dostępne komunikatory. Warto zamieszczać również informacje na stronie internetowej przedszkola czy szkoły.

ZADANIA NAUCZYCIELI

Pracę uczniów koordynuje nauczyciel danego oddziału zgodnie z ustalonym zakresem pracy uwzględniającym specyfikę kształcenia na odległość.

Nauczyciel powinien korzystać z dostępnych zasobów cyfrowych, w tym medialnych, umożliwiających i wspierających realizację programu nauczania.

Nauczyciel kontaktuje się z rodzicami w rozsądnych odstępach czasowych,

przedstawiając propozycje projektów do przeprowadzenia w domu. Powinny one zawierać jak największą liczbę czynności praktycznych oraz ograniczoną do minimum liczbę czynności opartych na wypełnianiu kart pracy.

W takiej formie nauczania należy wziąć pod uwagę higienę pracy, ograniczoną dyspozycyjność rodziców i przede wszystkim naturalne potrzeby dziecka.

Wspieranie rodziców w organizacji kształcenia i wsparcia uczniów możliwe jest przez:

1. przygotowywanie i przekazywanie rodzicom uczniów zadań z instrukcją wykonania oraz materiałów;
2. kontakt z uczniami, jeżeli jest to możliwe.

ZADANIA SPECJALISTÓW

1. pedagodzy i psycholodzy szkolni powinni prowadzić porady i konsultacje, grupy wsparcia związane ze zgłaszanymi przez rodziców i uczniów problemami;
2. logopedzi, terapeuci pedagogiczni powinni przygotować i przekazać rodzicom ćwiczenia doskonalące i utrwalające nabyte umiejętności oraz dokładne instrukcje, jak te ćwiczenia wykonywać, by osiągnąć założony cel. Ważny jest dobór ćwiczeń dostosowanych do indywidualnych potrzeb dziecka i możliwych do wykonania przez osobę niebędącą specjalistą w danej dziedzinie. Warto jest nagrywać i przysyłać filmiki instruktażowe rodzicom.

DRODZY RODZICE,

pobyt dziecka w domu może być wykorzystany na wspomaganie jego rozwoju, zgodnie ze wskazówkami nauczycieli.

Ważne jest, aby dbać o zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, m. in. przez układanie wspólnie z dzieckiem planu dnia, wyznaczenie czasu na naukę i terapię, w którym wykonuje zadania i ćwiczenia zalecane przez nauczycieli i terapeutów.

WARTO PAMIĘTAĆ, ŻE:

- pozytywny kontakt z dzieckiem jest podstawowym warunkiem efektywnej pracy,
- każde dziecko posiada swoje uzdolnienia i ograniczenia, własne tempo i rytm rozwoju,

- wszystkie postępy dziecka powinny być wzmacniane pozytywnie.

W REALIZACJI ZADAŃ WE WSPÓŁPRACY Z NAUCZYCIELAMI I SPECJALISTAMI RODZICE:

1. doskonalić takie umiejętności dziecka jak: rozbieranie się, ubieranie, mycie, jedzenie, wspólne przygotowywanie posiłków, segregowanie ubrań, pranie, wieszanie ubrań, składanie, prasowanie, sprząatanie pokoju;
2. dają dziecku możliwość decydowania o sobie – co chce zjeść, w co się ubrać, jaką książkę przeczytać, itp.;
3. czytają książki, wspólnie oglądają i omawiają filmy i programy edukacyjne polecane przez nauczycieli;
4. doskonalić mowę i komunikację z dzieckiem: omawiają wykonywane czynności, nazywają osoby i przedmioty, określają ich cechy, przeznaczenie, materiał, z którego są wykonane, klasyfikują, wzbogacają słownik czynny i bierny dziecka;
5. bawią się z dzieckiem w zabawy i gry rozwijające spostrzegawczość, sprawność motoryczną, koordynację ruchową, rozumienie zależności przyczynowo-skutkowych, utrwalające umiejętności czytania, pisanie i liczenia – gry planszowe, zręcznościowe, logiczne, ruchowe z elementami współzawodnictwa, konstrukcyjne;
6. rozwijają indywidualne zainteresowania i talenty dziecka – plastyka, śpiew, taniec, teatr;
7. przesyłają nauczycielom prace plastyczne swoich dzieci, filmy z piosenkami przez nie śpiewanymi, wierszami;
8. piszą pamiętnik – zapisują wydarzenia danego dnia, ozdabiają go rysunkami, zdjęciami. Rozmawiają o tym, co się w danym dniu wydarzyło;
9. umożliwiają kontakty rówieśnicze: telefoniczne, z wykorzystaniem komunikatorów, poczty elektronicznej.

PRZYKŁADOWE METODY PRACY Z DZIEĆMI

1. Symulacje – metoda ta polega na naśladowaniu rzeczywistości.
2. Jest to zabawa „na niby”. Symulacje mogą obejmować umiejętności takie jak: rozmowa telefoniczna, zabawa w nadawanie paczki na pocztę, zabawy w sklep,

lekarza itp. W symulacjach warto wykorzystać jak najwięcej rekwizytów, by zaznajomić dziecko z działaniem, obsługą czy przeznaczeniem poszczególnych przedmiotów. Należy również stymulować dziecko do prowadzenia dialogu, używania zwrotów grzecznościowych, do jasnego i zrozumiałego artykułowania swoich potrzeb i oczekiwań. Dzięki tej metodzie dzieci rozwijają swoją inwencję twórczą, umiejętności społeczne i poznawcze oraz kształtuje się ich system wartości.

3. Linia czasu – metoda ta pozwala przybliżyć dzieciom pojęcie czasu. Polega na przedstawieniu wydarzeń w porządku chronologicznym, najczęściej w wymiarze linearnym. Tę metodę można wykorzystać np. do przedstawienia planowania świąt, sposobów oświetlania dawniej i dziś.
4. Mapa mentalna (zwana też mapą pojęciową) – stosowana m.in. w celu usystematyzowania świeżo zdobytej wiedzy lub wizualizacji posiadanych wiadomości np. przy realizacji tematyki wiosna, nasze domy, nasze pożywienie.
5. Burza mózgów (tzw. fabryka pomysłów, giełda pomysłów) polega na podawaniu różnych skojarzeń, rozwiązań, które niesie wyobraźnia. Istota burzy mózgów jest brak oceniania, tzn. każdy pomysł jest dobry. Tę metodę można stosować jako rozgrzewkę umysłową dla ustalenia zakresu posiadanej wiedzy, dla utrwalenia wcześniej zdobytej wiedzy, dla znalezienia najlepszego rozwiązania jakiegoś problemu.
6. Drama polega na wczuwaniu się w rolę, improwizacji angażującej ruch i gest, mowę, myśli i uczucia. W dramie wykorzystuje się spontaniczność, chęć do aktywnego działania, naturalną potrzebę zabawy, bycia w roli różnych osób. Ta metoda ma wiele walorów, m.in.: pomaga w zrozumieniu motywacji różnych zachowań, przygotowuje do pełnienia różnych ról życiowych, pobudza ruchowo, pomaga odkryć siebie.
7. Zabawa – naturalny środkiem dziecięcej ekspresji. Rodzic pozostawia dziecku swobodny wybór zabaw i nie wykonuje za niego żadnych czynności, dzięki czemu dziecko ma możliwość ujawnienia i uzewnętrznienia swoich uczuć. Obserwując dziecko w czasie zabawy, można uświadomić sobie jego potrzeby, zainteresowania, źródła lęku i frustracji oraz sposoby radzenia sobie dziecka w danej sytuacji. Zabawa mobilizuje dziecko do podejmowania decyzji, wyborów,

pokonywania napotkanych trudności, umożliwiając tym samym jego harmonijny rozwój.

8. Metody oparte na kontakcie z ciałem – doznania związane z odczuwaniem dotyku, ruchu są dziecku najlepiej znane, zapewniają poczucie bezpieczeństwa. Pozwalają na zdobywanie informacji o swoim ciele, wyodrębniają go z otoczenia, służą nawiązaniu kontaktu z terapeutą, a także ułatwiają rozwój poznawczy.
9. Muzykoterapia – oddziałuje na zmysły, wprawia w wibrację cały organizm, wyzwala radość, która jest nowym bodźcem do rozwoju, przenika bariery intelektualne, emocjonalne, charakterologiczne i motoryczne, uwrażliwia na odbiór bodźców z otoczenia, wpływa na rozwój świadomości własnego ciała, koncentrację uwagi, pamięć, wyobraźnię, pobudza ciało w zakresie ruchów dowolnych, kształtuje umiejętności współdziałania w grupie, daje możliwość odbioru miłych, przyjemnych doznań, może być źródłem odprężenia, pomaga nawiązać kontakt z drugim człowiekiem.
10. Choreoterapia – terapia poprzez swobodny, naturalny, niczym niewymuszony ruch i taniec. Jest doskonałą metodą usuwania kompleksów, podwyższania samooceny, własnej wartości, nabierania pewności siebie i pokonywania bariery nieśmiałości.
11. Metoda małych form scenicznych – inscenizacje, które spełniają ogromną rolę terapeutyczną i pozwalają na zaspokajanie potrzeb, przeżyć i twórczej aktywności każdego dziecka. Istotą tej metody jest usprawnianie dziecka we wszystkich zaburzonych sferach: poznawczej, emocjonalnej i społecznej.
12. Biblioterapia – to zamierzone oddziaływanie poprzez czytanie, słuchanie lub oglądanie odpowiednio dobranych książek, fragmentów utworów, oglądanie i słuchanie adaptacji utworów literackich. Terapia ma na celu kształtowanie właściwych postaw, pracy nad sobą, samoakceptacji, przyczynia się do uświadomienia dziecku trudnych sytuacji i uczy reakcji na nie, daje szansę nabrania wiary w siebie, wpływa pozytywnie na emocjonalne stany. Rozwija osobowość poprzez prezentowanie literackich wzorców osobowych godnych naśladowania. Wzbogaca wiedzę, język, wyobraźnię, zdolność rozumienia pojęć moralnych i rozwój uczuć.
13. Ćwiczenia grafomotoryczne polegające na rysowaniu – usprawniają one

czynności ruchowe rąk i rozwijają współdziałanie oka i ręki. Korygują nieprawidłowe, a utrwalają właściwe nawyki ruchowe konieczne podczas pisania. Poprzez zabawy grafomotoryczne pobudzamy rozwój ruchowy dziecka, szczególnie zaś sprawność motoryczną rąk.

Drodzy Rodzice, przedstawiliśmy Wam wybrane metody pracy z dzieckiem. W przypadku wątpliwości zawsze możecie zapytać nauczyciela czy specjalistę jak pracować z dzieckiem. Z pewnością otrzymacie profesjonalne porady. Pamiętajcie, że Wasza rodzicielska miłość, cierpliwość, mądrość oraz znajomość potrzeb i możliwości dziecka są Waszymi najlepszymi pomocnikami.

PRZYKŁADOWE MATERIAŁY DO WYKORZYSTANIA W PRACY UCZNIAMI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI:

MATERIAŁY ĆWICZENIOWE DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ:

- <https://archiwum.men.gov.pl/wp-content/uploads/2018/02/materialy-cwiczeniowe-dla-uczniow-z-niepelnosprawnoscia-intelektualna-w-stopniu-umiarkowanym-i-znaczny-czesc-1.pdf>
- <https://archiwum.men.gov.pl/wp-content/uploads/2018/02/materialy-cwiczeniowe-dla-uczniow-z-niepelnosprawnoscia-intelektualna-w-stopniu-umiarkowanym-i-znaczny-czesc-2.pdf>

MODEL NAUCZANIA NA ODLEGŁOŚĆ

- Link do strony projektu: <http://cnno.pl/>
- Publikacja dotycząca projektu: <http://cnno.pl/galeria>

BEZPIECZNA PRACA Z KOMPUTEREM I W INTERNECIE

Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, jest jednym z podstawowych zadań systemu oświaty.

Szkoły i placówki, zapewniając uczniom dostęp do internetu, są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

W przypadku konieczności pracy zdalnej, zapewnienie bezpieczeństwa uczniów pozostających w domu spoczywa na ich rodzicach. Są oni także odpowiedzialni za potencjalne szkody, jakie mogą spowodować ich dzieci za pośrednictwem internetu innym osobom.

Poniżej znajdują Państwo wybrane, możliwe zagrożenia, na które należy zwrócić uwagę.

TRĘŚCI ZAGRAŻAJĄCE ROZWOJOWI PSYCHICZNEMU I MORALNEMU UCZNIÓW.

Podczas przeglądania treści potrzebnych do nauki w wynikach wyszukiwania może pojawić się strona, która nie jest przeznaczona dla dzieci. Również niektóre aplikacje sugerowane użytkownikowi strony są nieodpowiednie dla dziecka.

Warto ustawić w używanych systemach operacyjnych opcje kontroli rodzicielskiej. W miarę możliwości rodzice powinni jednak towarzyszyć dziecku podczas nauki. Jest to szczególnie ważne w przypadku młodszych uczniów.

NIEZWERYFIKOWANE INFORMACJE. CO JEST PRAWDĄ, A CO FAŁSZEM?

Podczas nauki on-line dziecko może natrafić w internecie na informacje, które wzbudzą w nim niepokój. Ważne jest, aby omówić taką sytuację i wyjaśnić dziecku, że wiele treści zamieszczanych w sieci nie służy informowaniu, a często tylko przykuwaniu uwagi czy zwiększaniu częstotliwości odwiedzin danej strony.

REKLAMY

W sieci pojawia się mnóstwo reklam, które są często profilowane dla konkretnego użytkownika. Rodzice powinni pamiętać o wynikających z tego zagrożeniach.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU

Szkoły pracujące na platformie epodreczniki.pl mogą być pewne, że dane osobowe uczniów są bezpieczne. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele powinni mieć świadomość, że nieodpowiedzialne logowanie się do stron komercyjnych, bez przeczytania regulaminu portali, automatyczne wyrażanie zgód na dostęp do zdjęć, filmów, kontaktów, które są w telefonie, może okazać się niebezpieczne.

Ważne jest również, aby podczas zdalnej nauki nie narażać się na nieumyślne złamanie prawa, gdy nieświadomie udostępnimy dane osobowe lub wizerunek kolegów i koleżanek ucznia.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU

Dziecko, korzystając z internetu do nauki i zabawy, nie powinno przekraczać czasu zalecanego na pracę przy komputerze dla danej grupy wiekowej. Może to skutkować zarówno problemami z koncentracją i nauką, ale również ze zdrowiem fizycznym.

BEZPIECZEŃSTWO SPRZĘTÓW I DOSTĘPU DO SIECI

Sprawdzajmy aktualność zabezpieczeń na komputerach i smartfonach dziecka. Istnieją darmowe programy kontroli rodzicielskiej. Każdy system operacyjny daje również możliwość ustawienia pewnych ograniczeń.

NIEBEZPIECZNE KONTAKTY

Dzieci i młodzież, które korzystają z internetu, szczególnie z portali społecznościowych, są narażone na kontakt z osobami mającymi złe intencje, zamierzającymi popełnić przestępstwo. Dlatego też rodzice i nauczyciele powinni szczególnie interesować się, z kim dziecko utrzymuje kontakt oraz informować o wszelkich próbach kontaktu ze strony obcych osób.

CYBERPRZEMOC

O wszelkich formach cyberprzemocy (słownej, nękania, podszywania się pod inne osoby) należy informować odpowiednie organy, zarówno w sytuacji, kiedy ofiarą jest

nasze dziecko, jak i wówczas, kiedy jest ono świadkiem takich działań.

GRY KOMPUTEROWE I WIDEO

Dzieci są również narażone na nieodpowiednie treści zawarte w grach. Aby tego uniknąć, warto sprawdzać kategorię wiekową danej gry oraz to, czy nie zawiera np. scen przemocy, hazardu, pornografii. Europejski system klasyfikacji gier PEGI nadaje oznaczenia wieku i treści zawartych w grze. Są one obecne praktycznie na każdej grze dostępnej on-line bądź w sklepie.

Zachęcamy również do zapoznania się z materiałami zamieszczanymi na stronie <https://ose.gov.pl/pakiety-edukacyjne>

E-NARZĘDZIA I E-MATERIAŁY DO WYKORZYSTANIA W PRACY ZDALNEJ Z UCZNIAMI

ZINTEGROWANA PLATFORMA EDUKACYJNA (ZPE) EPODRECZNIKI.PL

Informacje na temat rejestracji i logowania oraz pracy, wraz z filmami instruktażowymi, są zamieszczone na platformie epodreczniki.pl (zakładka: [Filmy instruktażowe i instrukcje](#)).

FILMY INSTRUKTAŻOWE DOSTĘPNE NA STRONIE MINISTERSTWA CYFRYZACJI

Filmy zostały przygotowane przez Ministerstwo Cyfryzacji i NASK oraz przez Fundację Orange w ramach projektu Lekcja: Enter realizowanego w Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa

1. [Przenieś lekcje na grupę na Facebooku](#)
2. [Przenieś lekcje na Skype'a](#)
3. [Przenieś lekcje na Khan Academy](#)
4. [Przenieś lekcje na Google Classroom](#)
5. [Przenieś lekcje na Office 365 Education](#)
6. [Przenieś lekcje na YouTube](#)
7. [Sposoby na utrwalenie materiału z lekcji z użyciem narzędzi cyfrowych: Quizlet, Quizizz, Plickers](#) (przygotowanie: Joanna Świercz)
8. [Sposoby na sprawdzenie wiadomości z użyciem narzędzi cyfrowych: Kahoot, Google forms, Socrative](#) (przygotowanie: Izabela Wyppich)
9. [Sposoby na podsumowanie materiału z użyciem narzędzi cyfrowych: Padlet, Quizizz, WordArt](#) (przygotowanie: Izabela Wyppich)
10. [Jak budować własne repozytorium online i się nie pogubić: Pinterest, Symbaloo, Wakalet?](#) (przygotowanie: Izabela Wyppich)
11. [Narzędzia do edycji zdjęć i grafik: Canva, Pixr, Kizoa 4](#) (przygotowanie: Karolina Żelazowska)
12. [Narzędzia do tworzenia animacji i wideo: Animoto, Magisto, Zdjęcia](#)

[Google](#) (przygotowanie: Karolina Żelazowska)

13. [Narzędzia usprawniające pracę na lekcji: ClassroomScreen, Classtools, Flippity](#) (przygotowanie: Agnieszka Bilaska)
14. [Praca w chmurze - przechowywanie i udostępnianie: Dysk Google, OneDrive, WeTransfer](#) (przygotowanie: Karolina Żelazowska)
15. [Sposoby na zadanie domowe z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych: Quizizz, Learning Apps, Padlet](#) (przygotowanie: Agnieszka Bilaska)
16. [Uczniowskie e-portfolio: Blogger, Google Sites, WIX](#) (przygotowanie: Izabela Wyppich)
17. [Lekcja w klasie i w terenie ze smartfonem: Actionbound, Goosechase Edu, Science Journal](#) (przygotowanie: Agnieszka Bilaska)
18. [Wideokonferencje w klasie i na lekcji: Whereby, Skype, WhatsApp](#) (przygotowanie: Agnieszka Bilaska)
19. [Odwrócone lekcje z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych: Khan Academy, TED.ed, Edmodo](#) (przygotowanie: Joanna Świercz)

POLECANE PUBLICZNE PORTALE EDUKACYJNE:

1. www.epodreczniki.pl
2. www.cke.gov.pl
3. www.ore.edu.pl
4. www.gov.pl/zdalnelekcje
5. www.scholaris.pl
6. www.lektury.gov.pl
7. www.kopernik.org.pl
8. www.przystanekhistoria.pl
9. www.etwinning.pl
10. www.ninateka.pl.edu
11. www.muzykotekaszkolna.pl
12. www.polona.pl

ZASOBY DO NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH NOWOŻYTYNYCH:

1. <https://epodreczniki.pl:>

- tzw. abstrakty lekcji w języku angielskim do 10 przedmiotów tj.: języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, biologii, przyrody, geografii, chemii, fizyki, matematyki i informatyki;
- e-zasoby z zakresu języka obcego ukierunkowanego zawodowo przypisane do branż kształcenia.

2. <https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje:>

- Materiały do nauczania języka angielskiego i niemieckiego w szkole podstawowej i szkołach ponadpodstawowych.

3. <https://www.ore.edu.pl:>

- [Języki obce – Dla uczniów](#)
- [Przydatne linki – Języki obce](#)

4. <https://www.cke.gov.pl/>

- Materiały do egzaminów z języków obcych nowożytnych.

5. <https://etwinning.pl/zdalna-edukacja-z-etwinning/>

- Materiały do nauczania języka angielskiego.

6. <http://www.pik.org.pl/komunikaty/797/razem-dla-zdalnej-edukacji>

- Materiały i narzędzia do języków obcych nowożytnych udostępnione przez wydawców edukacyjnych zrzeszonych w Polskiej Izbie Książki.

OFERTA EDUKACYJNA TELEWIZJI POLSKIEJ:

- Pasma edukacyjne w TVP dla dzieci w wieku przedszkolnym i najmłodszych uczniów szkół podstawowych (specjalne pasmo przeznaczone dla tej grupy wiekowej dzieci będzie emitowane od poniedziałku do piątku w godzinach 8:30-10:00)
- vod.tvp.pl (link: eszkola.tvp.pl), wirtualny, bezpłatny kanał TVP dla dzieci i młodzieży dostępny w godzinach 9.00-13.00 w sekcji na żywo
- Pasma edukacyjne dla dzieci i młodzieży na stronach TVP, TVP ABC oraz TVP

Kultura (tutaj m.in. ekranizacje lektur szkolnych)

OFERTA EDUKACYJNA POLSKIEGO RADIA:

- Polskie Radio Dzieciom to całodobowa stacja radiowa. To przestrzeń dla dzieci i dorosłych. Od 7.00 prezentowane jest pasmo dla dzieci, a od 21.00 dla dorosłych.
- W ramówce stacji znajdują się audycje edukacyjne, naukowe i rozrywkowe rozwijające wyobraźnię i budujące kreatywność dzieci. Pasma wieczorne, kierowane do osób dorosłych, to kompendium wiedzy w zakresie wychowania, rozwoju, kultury i sztuki.

PORTALE EDUKACYJNE INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ:

Na portalu IPN, w zakładce Edukacja, znajdują się specjalne podstrony dla uczniów i nauczycieli, na których są udostępniane bezpłatne materiały edukacyjne. W serwisie można znaleźć m.in. teki edukacyjne, filmy dokumentalne, spoty historyczne i inne materiały audiowizualne przedstawiające np. serie komiksów o II wojnie światowej czy symbole narodowe.

STRONY UDOSTĘPNIONE PRZEZ WYDAWCÓW EDUKACYJNYCH ZRZESZONYCH W POLSKIEJ IZBIE KSIĄŻKI (PIK)

Wydawcy zrzeszeni w Sekcji Wydawnictw Edukacyjnych PIK przygotowali oraz udostępnili materiały i narzędzia dydaktyczne ułatwiające prowadzenie zajęć w formule nauki zdalnej. Nauczyciel każdego przedmiotu, w każdej placówce, bez względu na segment edukacyjny znajdzie materiały dla siebie i dla swoich uczniów.

Aby ułatwić nauczycielom i uczniom wybór materiałów dostosowanych do wybranego podręcznika, poniżej zamieszczono odniesienia do stron zawierających listę materiałów udostępnionych przez poszczególnych wydawców edukacyjnych (w kolejności alfabetycznej).

SWE PIK, INFORMUJE, ŻE WSZYSTKIE MATERIAŁY SĄ UDOSTĘPNIANE CAŁKOWICIE BEZPŁATNIE NA CZAS ZAWIESZENIA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH W SZKOŁACH.⁹

Wydawca	Link
Cambridge University Press	https://www.cambridge.org/elt/blog/
Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe sp. z o.o. sp. komandytowa	http://www.uczezdalnie.gwo.pl/
Grupa MAC S.A.	https://www.mac.pl/publikacje
Klett Polska	www.dzwonek.pl/Klett
Macmillan	https://anglistaonline.macmillan.pl/
Nowa Era	https://www.nowaera.pl/naukazdalna
Oxford University Press	www.oup.com/elt/learnathome
Pearson	https://www.pearson.pl/jezyk-angielski/domowa-szkola/
PWN Wydawnictwo Szkolne	www.akademia.pwn.pl
Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne SA	https://www.wsip.pl/pomagamy-w-nauce-z-domu/
Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON	https://operon.pl/edukacjazdalna

⁹ <http://www.pik.org.pl/komunikaty/797/razem-dla-zdalnej-edukacji>